

ISUS KRIST - JEDINI SVEVREMENSKI SPASITELJ ČOVJEČANSTVA I SVIJETA

VINKO KRALJEVIĆ
Josefsheim
Jakobsplatz 15
D-96049 Bamberg

Pregledni članak
Primljeno 15. 8. 1997.
UDK 232.3

Sažetak

U povijesti stvaranja i spasenja čovječanstva i svijeta djelotvorno je prisutna Riječ Božja - Isus Krist. Autor pokazuje da je u povijesti spasenja presudna uloga dviju osoba: čovjeka Adama i čovjeka Isusa Krista. Kristousmjerenost spasenja čovječanstva i svijeta u biblijskim tekstovima dvaju zavjeta. Isus Krist jedini je sveobuhvatni i svevremenski spasitelj. Predstavka onoga od čega Isus oslobađa, otkupljuje, spašava. Isusovo spasiteljsko poslanje izraženo u različitim naslovima. Ogladni prikaz tekstova-događaja iz Evandjelja po Mateju. U njima Isus u malom opsegu na dostatno prepoznatljiv način svjedoči Božju snagu nad grijehom, zlima, smrću. U tim tekstovima-događajima ljudi kasnijih vremena mogu prepoznati same sebe. To osnažuje nadu u svespašenu budućnost čovječanstva i svijeta.

Ključne riječi: Isus Krist, Spasitelj, čovjek, čovječanstvo, spasenje, svijet, Katekizam Katoličke crkve, Simbol apostola, Adam, Evandjelje po Mateju

Otajstvo spasenja čovječanstva i svemira kreće se od "prvih" do "posljednjih stvari". Ono obuhvaća vremenski raspon od prvog do posljednjeg razdoblja povijesti. "Počeci" započinju svemirskim i ljudskim postojanjem. Posljednje razdoblje povijesti završava stvarnostima ljudi pojedinačno, čovječanstva i svemira uopće.¹ Događaj Isusa Krista ima odnos sa stvarnostima prvog i posljednjeg razdoblja.²

U životu Crkve tema početaka spasenja trajno je prisutna čovjekova svijest o samome sebi. Temeljni događaji koji tvore pozadinu te svijesti jesu: stvaranje svijeta, oblikovanje prvoga para čovjeka, tijek prijateljskog razgovora između Boga i čovjeka i grijeh. Pritom se u jeziku vjere Crkve često čuju izričajni sklopovi: "Adamov sin" i "prognani sinovi Evini". Na ovakvu svijest ljudi Crkva odgovara predstavljanjem događaja Isusa Krista. Crkva ovakvoj svijesti ljudi sučeljuje Krista; kao onoga koji ima "svevlast" na svime.³ Gospodin Bog po

Kristu vazda stvara, posvećuje svemir, oživljava, blagoslivlja i dariva svijetu sva dobra.⁴ Različita razdoblja stvaranja, život prvih ljudi u zemaljskom raju i njihov pad - trajno su prisutne teme što su predstavljene u kršćanstvu raznolikim umjetničkim izričajima. Krist je stavljan u odnos s tim te-

- 1 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, Casale 1978, str. 5-6; Usp. A. RUDONI, *Escatologia*, Torino 1972, str. 9-10; K. RAHNER, *Protologia*, u: *Sacramentum mundi*, sv. 6, Brescia 1976, str. 555-558; K. RAHNER, *Protologia*, u: RAHNER - VORGRIMLER, *Dizionario di teologia*, Brescia 1968, str. 550.
- 2 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, str. 6; Usp. A. MILANI, *Trinità*, u: *Dizionario teologico interdisciplinare*, sv. 3, Torino 1977, str. 373.
- 3 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, str. 6; Usp. C. CAPAZZI, *Pantocrator*, Roma 1964; E. LUCCHESI PALLI, *Christus Pantocrator*, u: *Lexikon der christlichen Ikonographie*, sv. 1, Freiburg 1968, str. 392-394.
- 4 Usp. *Rimski misal* (dalje citirano kao: *RM*), KS, Zagreb 1980, str. 402.

mama početaka spasenja. Vezivanje Krista uz teme početaka spasenja prisutno je u bogoslužju, osobito u bogoslužju vazmenog bdjenja u sklopu Vazma nedjelje uskrsnuća Gospodnjega.⁵ Važnost početaka spasenja posvjedočena je i u tekstovima negdašnjih katekizama Crkve. Ti su katekizmi pod utjecajem drevnih obrazaca ispovijesti vjere zahvaćali u bitne teme što su izazov počecima spasenja. U njima je zahvat otkupljenja stavljen u odnos s događajima stvaranja i izvornoga grijeha.⁶ U suvremenom Katekizmu Katoličke crkve odmah nakon završnih tema prvog članka Vjerovanja - Stvoritelj, nebo i zemlja, čovjek, pad - slijede članci Vjerovanja koji se odnose na osobu Isusa Krista.⁷

Ovaj Katekizam izlaže vjeru slijedeći "Simbol apostolâ". To je zato jer se ovaj obrazac cijeni kao "najdrevniji Rimski katekizam". Izlaganje je sadržaja ovog obrasca upotpunjeno pozivanjem na "Nicejsko-carigradski simbol" ispovijesti vjere.⁸ To je onaj duži obrazac što ga vjernici obično svjedoče u nedjeljnom misnom slavlju. U "Simbolu apostolâ" članci vjere koji se odnose na osobu Isusa Krista smješteni su između članka "Vjerujem u Boga Oca" i članka "Vjerujem u Duha Svetoga". Opseg sadržaja članaka Vjerovanja koji se odnose na Isusa Krista je najopširniji. Po opsegu ima više teksta nego svi ostali članci cijelog obrasca. Evo u cijelosti teksta koji se odnosi na događaj Isusa Krista i na otajstvo otkupljenja povezano s njime: "Vjerujem /.../ i u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega, koji je začet po Duhu Svetomu, rođen od Marije Djevice, mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan; sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih; uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega; odo- nuda će doći suditi žive i mrtve."⁹

Navještaj evanđeoskog spasenja proteže se između stvaranja svijeta i pojave Gospodnje o ispunjenju Stvarateljevog plana. Putanja povijesti spasenja bitno je omeđena dvjema ličnostima: Adamom i Isusom Kristom. Te su dvije ličnosti ostvarile dvije duboko oprečne promjene. One su obilježile dva vremenska po kakvoći veoma opreč-

na razdoblja. Poslije razdoblja savršenstva i sreće jedna od ovih ličnosti - Adam je učinio presudno loš prijestup u odnosu prema riječima Gospodina Boga. Njegovim su prijestupom silovitom bujicom provalili u čovječanstvo i u svijet grijeh i smrt. Tako je na njih pala olovno teška i tamna sjena zla i smrti. Otada je zemlja doživljavana kao "dolina suza" ("lacrimarum valle").¹⁰ Na razdoblje smrti odgovara pojava svjetla - Isus Krist. Isus, sasvim suglasan s riječju Božjom, uvodi u čovječanstvo i u svijet nov život. Zato kršćanin prihvaća dar Krista kao novi početak čovječanstva i svijeta. Sna- gom dara Krista čovjek nadilazi početke u kojima je čovjek pao.¹¹

Gospodin Bog usmjeruje tijek ostvarenja svoga nauma spasenja čovječanstva i svijeta. Putanja spasenja je usmjerena prema događaju Krista. U svom zahvatu spasenja on prvenstvenu ulogu namjenjuje Kristu. U Bibliji je veoma prepoznatljivo prisutna kristousmjerenost spasenja čovječanstva i svijeta. U Starom zavjetu je naviješten događaj dolaska spasitelja - Krista. U Novom zavjetu je ispunjen navještaj događaja. "Uistinu, sva obećanja Božja imaju u /Isusu/ svoj "da"."¹²

Spasitelj je naviješten odmah nakon događaja izvornog grijeha. Gospodin Bog se protivi kušnji što je privoljela čovjeka na zlo. Nositelju kušnje on suprotstavlja nove ličnosti. Ličnosti su nova žena /Marija/ i njezin novi rod /Isus/. Novi rod se ima ustrajno protiviti začetniku zla. Protivljenje tvorcu i posljedicama zla ide do njihova uništenja.¹³

5 Usp. *Veliki tjedan*, KS, Zagreb 21990, str. /142/-191.

6 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, str. 7.

7 Usp. *Katekizam Katoličke crkve* (dalje citirano kao: KKC), Glas Koncila, Zagreb 1994, br. 279-682.

8 KKC br. 194.195.

9 RM, str. 380.

10 *In dialogo con il Signore*, Elle Di Ci, Torino 1989, str. 653.

11 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, str. 7-8.

12 2 Kor 1,20. Biblijske kratice navedene su prema: *Biblija. Stari i Novi zavjet*, Stvarnost, Zagreb 1968.

13 Post 3,15.

Nadu u dolazak Spasitelja Gospodin Bog naviješta na usta svojih mnogobrojnih glasnika. Evo nekoliko glasova što pronose spasenjsku nadu tijekom duge povijesti čovječanstva: "Dogodit će se na kraju dana." Bog "će nas naučiti svojim putovima, hodit ćemo stazama njegovim."¹⁴

"U onaj će dan izdanak Gospodnji biti na diku i na slavu, a plod zemlje na ponos i ures."¹⁵ "U onaj dan: Isklijat će mladica iz panja Jesejeva, izdanak će izbit iz njegova korijena. Na njemu će duh Gospodnji počivat, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti."¹⁶ "U danima njegovim cvjetat će pravda i mir velik - sve dok bude mjeseca. I vladat će od mora do mora, i od Rijeke do granica svijeta. On će spasiti siromaha koji uzdiše; nevoljnika koji pomoćnika nema. Smilovat će se ubogu i siromahu i spasit će život nevoljniku."¹⁷ "Na ovoj gori /Gospodin/ će raskinuti zastor što zastiraše sve narode, /raskinut će/ pokrivač koji sve pogane pokrivaše, i uništiti će smrt zasvagda. I suzu će sa svakog lica Gospodin Bog otrti - sramotu će svog naroda na svoj zemlji skinuti."¹⁸ "Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!"¹⁹ "I čut će u onaj dan gluhi riječi knjige; oslobođene mraka i tmine, oči će slijepih vidjeti."²⁰ "Oči će ti gledat Učitelja tvoga. I uši će tvoje čuti riječ gdje iza tebe govori: 'To je put, njime idite'."²¹ "Blago svima koji čekaju Gospodina."²² "Ukrijepite ruke klonule, učvrstite koljena klecava! Recite preplašenim srcima: 'Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega /.../, on sam hita spasiti vas!'" "Sljepačke će tad oči progledati, uši se gluhih otvoriti, tad će hromi skakati kao jelen, njemákov će jezik klicati /.../ pobjeći će bol i jauci."²³ "Bog sam hita spasiti nas."²⁴ "Zaista, blizu je njegovo spasenje /.../ i slava će njegova živjeti u zemlji našoj."²⁵ Glas viče: "Pripravite put Gospodnji". Blagovjesniče, reci: "Evo Boga vašega!" "Gle, Gospodin Bog dolazi."²⁶ "Od Jakova zvijezda izlazi, od Izraela zvijezda se diže."²⁷ "Rosite, nebesa, odgozgor i oblaci daždite Pravednika."²⁸ "Evo, dolaze dani /.../ podići ću /.../ izdanak pravedni /.../ On će /.../ biti mudar, i činit će pravo i pravicu u zemlji."²⁹ "Evo, djevica će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu ime Emanuel, s

nama Bog."³⁰ "Narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku; onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu. Ti si /Gospodine/ radost umnožio, uvećao veselje, i oni se pred tobom raduju /.../ Jer dijete nam se rodilo, sin nam je darovan."³¹ U Knjizi proroka Izaije postoje četiri pjesme o ličnosti "Sluge Jahvina".³² U liku ovog Sluge dopustivo je prepoznavati osobu Božjeg Pomazanika Isusa Krista.³³ Krist je konačni Božji poslanik. Pismo pripovijeda: "Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu."³⁴ Od utjelovljenja svoje Riječi pa kroz cijelu dubinu povijesti Bog govori po toj Riječi - po svome Sinu Isusu. Riječ Božja je plodna. Ona stvara. Ona rađa. Stvarateljska snaga Riječi Božje osobito je prepoznatljiva u biblijskim tekstovima o stvaranju svijeta. Svako stvarateljsko djelovanje događa se izricanjem Božje riječi: "I reče Bog."³⁵ Novozavjetni tekstovi stavljaju odvažnije i izravnije stvaralački odnos Riječi Božje sa stvaranjem svijeta i čovječanstva. Evanđelist Ivan piše: "U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga - i Riječ bijaše Bog. Ona u početku bijaše u Boga. Sve je po njoj postalo i ništa što postoji nije bez nje postalo."³⁶

14 Iz 2,2.3.

15 Iz 4,2.

16 Iz 11,1-2.

17 Ps 72,7-8. 12-13.

18 Iz 25,7-8.

19 Ps 118,26.

20 Iz 29,18.

21 Iz 30,20-21.

22 Iz 30,18.

23 Iz 35,3-4. 5-6. 10.

24 Iz 35,4d.

25 Ps 85,10.

26 Iz 40,3.9-10.

27 Br 24,17.

28 Iz 45,8.

29 Jr 23,5.

30 Iz 7,14.

31 Iz 9,1-2.5.

32 Iz 42; 49; 50,4-11; 52,13-15.

33 *La Bibbia. Nuovissima versione dei testi originali*, EP, Milano ⁸1991, str. 1183, bilj. 1; str. 1195, bilj. 4; str. 1198, bilj. 4; str. 1202, bilj. 13.

34 Heb 1,1-2.

35 Post 1.

36 Iv 1,1-3.

Kristova uloga u stvaranju je veoma jasno prepoznatljiva i u Poslanici Kološanima: "u njemu /Kristu, je/ sve stvoreno - sve na nebu i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo prijestolja, bilo gospodstva, bilo poglavarstva, bilo vlasti; sve je stvoreno po njemu i za njega. On /Krist/ je prije svega, i sve se u njemu drži u redu."³⁷

I tekst Poslanice Hebrejima svjedoči Božje stvaralaštvo svijeta po njegovu Sinu Isusu.³⁸

Bog Otac daruje prednost drugoj božanskoj osobi Presvetog Trojstva Isusu Kristu, osobito u djelu stvaranja.³⁹

Sasvim je razložito dovoditi u međusobni životni neprekidni odnos Riječ Božju sa stvaranjem i sa spasenjem svijeta. Snagom svoje Riječi Gospodin Bog stvara svijet. Taj isti Bog po istoj svojoj utjelovljenoj Riječi - po svome Sinu Isusu Kristu spašava taj svoj stvoreni svijet: Krist "je savršena slika Boga nevidljivoga, prvorodenac svakoga stvorenja, jer je u njemu sve stvoreno - sve na nebu i na zemlji; vidljivo i nevidljivo /.../ sve je stvoreno po njemu i za njega. On je prije svega, i sve se u njemu drži u redu. /.../ on je početak, prvorodenac od mrtvih, da u svemu bude prvi, jer Bog odluči u njemu nastaniti svu Puninu, i po njemu pomiriti za nj sve što je na zemlji ili na nebu, uspostavljajući mir krvlju njegova križa."⁴⁰

Cjelokupna stvarnost čovječanstva i stvorenja usmjerena je čeznućem k otkupljenju: "Ta cjelokupno stvorenje ustrajno iščekuje ovo objavljenje sinova Božjih /.../ u nadi da će se i samo stvorenje osloboditi ropstva raspadljivosti da sudjeluje u slobodi slave djece Božje. Uistinu znamo da sva stvorenja zajedno uzdišu i da se sva skupa nalaze u porođajnim mukama sve dosad. No, ne samo ona već i mi koji imamo prve plodove Duha, sami u sebi uzdišemo ustrajno iščekujući posinjenje: otkupljenje našega tijela."⁴¹ Pred svima je objavljenje slave.⁴²

Svezahvat grijehom i smrću vezan je uz jednog čovjeka - Adama. Sveopravdanje od grijeha i ponovno osvajanje života, i to vječnoga, vezano je također uz jednoga čovjeka - Isusa Krista. Bitno je oprečan odnos prema Gospodinu Bogu čovjeka Adama

i čovjeka Isusa Krista. Razlika je prepoznatljiva u njihovu odnosu prema riječi, zapovijedi Božjoj. Čovjek Adam ne uspijeva u svome životu primijeniti Božji govor, zapovijed. On se odlučuje za govor kušnje. Govor kušnje osporava vrijednost Božjeg govora.⁴³ Čovjek Isus Krist ništa ne čini sam od sebe. On govori samo ono što ga nauči govoriti njegov Bog Otac. Isus uvijek čini što je njegovu Ocu ugodno.⁴⁴ Isus nije podlegao govoru kušnji. Napasnik je na njemu iscrpio sve moguće kušnje. On je ostao vjerni klanjatelj i služitelj Gospodinu Bogu svojem.⁴⁵ Odnos čovjeka Adama i čovjeka Isusa prema Božjem govoru, zapovijedi, ne nosi posljedice za njih same osobno. Njihov odnos prema Božjem govoru ima duboke posljedice na sveobuhvatnu stvarnost čovječanstva i svijeta. "Po jednom čovjeku /Adamu/ uđe grijeh u svijet, a po grijehu smrt, tako smrt prijeđe na sve ljude jer svi sagriješiše."⁴⁶ "Prekršajem jednoga /Adama/ umrli /su/ svi."⁴⁷ "Prekršajem jednoga osuđenje /je/ došlo na sve ljude."⁴⁸ "Nepokornošću jednoga čovjeka svi /su/ postali grješnici."⁴⁹ "Tako izvršenjem zapovijedi /Božje/ od jednoga /Isusa Krista/ dolazi na sve ljude opravdanje koje se sastoji u životu /.../ Pokornošću jednoga /Isusa/ svi /će/ postati pravednici."⁵⁰ Milost po pravednosti je početak i pronositelj vječnoga života. To sve dolazi po Gospodinu Isusu Kristu.⁵¹ Pobjedu nad grijehom i smrću daje nam Bog po Isusu Kristu.⁵²

Isus Krist je jedini, sveobuhvatni i svevremenski spasitelj. Apostol Petar pun

37 Kol 1,26-27.

38 Heb 1,2.

39 Z. ALSZEGHY - M. FLICK, *I primordi della salvezza*, str. 166-168.

40 Kol 1-15-16. 17. 18-20.

41 Rim 8,19. 20-23.

42 Usp. Rim 8-18.

43 Post 2,15-17; 3-16.

44 Iv 8,28-29.

45 Lk 4,1-13.

46 Rim 5,12.

47 Rim 5,15.

48 Rim 5,18.

49 Rim 5,19.

50 Rim 5,18. 19.

51 Rim 5,21.

52 1 Kor 15,54-57.

Duha Svetoga uvjerava: "Spasenja nema ni po jednom drugom, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti."⁵³ Apostol Pavao pokazuje jedinog posrednika otkupljenja. "Jedan je /.../ posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus. /On/ daje samog sebe kao otkup umjesto sviju."⁵⁴ Isus kaže za sebe: "Ja sam Prvi i Posljednji."⁵⁵ Božji je naum spasenje svih ljudi.⁵⁶ /Isus Krist/ "je žrtva pomirnice za naše grijeh; ne samo za naše nego za grijeh svega svijeta".⁵⁷ /Isus/ "Svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka, dođe na ovaj svijet".⁵⁸ /Isus je/ "uistinu Spasitelj svijeta".⁵⁹ Isus pokazuje naslovnike svoga spasenjskog poslanja: "Ja nisam došao pozvati na obraćenje pravednike, nego grješnike."⁶⁰ Prorok Izaija svjedoči o sveobuhvatnosti ljudskih lutanja i zastranjenja: "Svi smo lutali, i svaki svojim putem je hodio."⁶¹ Apostol Ivan upozorava na grješnost svih ljudi: "Ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine."⁶² Apostol Pavao podsjeća na ugroženost svih ljudi grijehom. Istodobno on ohrabruje sve ljude da su svi oni opravdani milošću Isusa Krista: "jer svi su sagriješili i lišeni su Božje slave - i svi su opravdani darom njegove milosti, otkupljenjem u Kristu Isusu".⁶³ Isusov je dolazak na spasenje svima. Po njemu dolazi milost opravdanja i vječnog života svim ljudima. Gospodin Bog sije svoje riječi života na zemlju svim ljudima. One su poslone uroditi plodom: "riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća /se/ k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah".⁶⁴ Isus Krist je utjelovljena Riječ Božja poslana od Gospodina Boga čovječanstvu i svijetu. Učinak te Riječi Božje ima zaraditi svima život u izobilju.⁶⁵ Po Isusu Kristu ljudi mogu dolaziti k Bogu Ocu.⁶⁶ Isus je vjerni izvršitelj volje Božje u spašavanju svih ljudi. "Svi koje mi daje Otac doći će k meni, i onog tko dođe k meni neću izbaciti jer sidoh s neba ne vršiti svoju volju, nego volju onog koji me posla: da nikoga od onih koje mi je dao ne izgubim, nego da ih uskrisim u posljednji dan."⁶⁷ Isus je poslan sve ljude privući k sebi: "A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude

privući k sebi."⁶⁸ On govori o prostranstvima u domu Oca svojega: "U kući Oca moga ima mnogo stanova."⁶⁹

Četvrta euharistijska molitva sažimlje povijest spasenja. Tekst koji se odnosi na spasiteljsku ulogu što ju Bog Otac povjerava svome Sinu Isusu jest: "I tako si Oče sveti, ljubio svijet da si nam u punini vremena poslao Spasitelja, Jedinorođenoga Sina svoga. Utjelovljen po Duhu Svetom i rođen od Djevice Marije, živio je s nama, nama u svemu jednak osim u grijehu. Spasenje je naviještao siromasima, otkupljenje sužnjima, tužnima radost. A da ispunim tvoj naum, predade se u smrt i uskrsnuvši od mrtvih smrt uništi, život obnovi. I da ne živimo više sebi, već njemu koji za nas umrije i uskrsnu: onima koji vjeruju, Oče, posla kao prvi dar od tebe Duha Svetoga da on u svijetu djelo njegovo dovrši i izvrši svako posvećenje."⁷⁰

U "Predslovlju rođenja Gospodnjega" Crkva predstavlja Isusov spasiteljski zahvat. Zahvat se odnosi na obnavljanje svega stvorenja. Otpočeo je Isusovim utjelovljenjem: "/Isus/ u otajstvu svoga čudesnog rođenja /.../ pojavio se u obličju čovjeka; počeo život u vremenu, da sve palo u sebi uzdigne, obnovi sklad svijeta, grijehom narušen, a zalutalog čovjeka opet pozove u svoje kraljevstvo."⁷¹

"Pobjedom nad grijehom /Krist/ sav svemir diže i obnavlja, a čovjeku vraća puninu života. Stoga sav svijet na krugu zem-

-
- 53 Dj 4,12.
 - 54 1 Tim 2,5-6.
 - 55 Otk 1,17.
 - 56 1 Tim 2,4.
 - 57 1 Iv 2,2.
 - 58 Iv 1,9.
 - 59 Iv 4,42.
 - 60 Lk 5,32.
 - 61 Iz 53,6.
 - 62 1 Iv 1,8.
 - 63 Rim 3,23-24.
 - 64 Iz 55,11.
 - 65 Usp. Iv 10,10.
 - 66 Usp. 14,6.
 - 67 Iv 6,37-39.
 - 68 Iv 12,32.
 - 69 Iv 14,2.
 - 70 RM, str. 415.
 - 71 RM, str. 345.

aljskom klikće zanosnom vazmenom radošću.⁷²

Isusov je spasiteljski zahvat veoma prepoznatljiv i u izrazima što se međusobno prožimaju i dopunjavaju: oslobađanje, otkupljenje, spasenje.

Njegovo se oslobađanje odnosi na duhovne stvarnosti.⁷³ Krist nas poziva na slobodu⁷⁴ oslobađajući nas: od ropstva⁷⁵ i od prokletstva zakona⁷⁶, od materijalnih opsluživanja⁷⁷, od grijeha⁷⁸, od smrti⁷⁹. Čovjekovo je postojanje otuđeno od Krista, a podložno je grijehu.⁸⁰ Zbog toga čovjek, jer je oštećen zlom, teži neurednostima i izazovima tijela.⁸¹ Oslobađanje od toga je djelo Krista.⁸² Njegovim se djelovanjem dolazi potpuno samo pripadnošću Kristu.⁸³ On nas poziva tom oslobođenju.⁸⁴ Zbog toga je on poslan od Oca.⁸⁵ Za uspjeh u ovome on nam dariva svoga Duha.⁸⁶ Prianjanje uz Krista dolazi pomoću slušanja njegove riječi⁸⁷ i prihvaćanja krštenja⁸⁸. Jedino u Kristu čovjek dolazi do svoje pune slobode.⁸⁹

Izraz *otkupljenje* u Novom zavjetu znači otkupljenje od grijeha.⁹⁰ Otkupljenje ostvaruje Isus Krist darivanjem svoga života.⁹¹ On to čini otkupljenjem čovjeka: od svijeta⁹², od prokletstva zakona⁹³, od svake vrste nepravdičnosti⁹⁴, od služenja grijehu⁹⁵. Tako on čini ljude svojim.⁹⁶ Otkupljenje se rasprostire i na čovjekovo tijelo i na sveukupnu stvarnost stvaranja.⁹⁷ Otkupljenje je htijenje Očeve i Sinove ljubavi.⁹⁸

U Novom zavjetu Isus Krist je spasenje: od bolesti⁹⁹, od opasnosti¹⁰⁰, od smrti¹⁰¹, posebno od grijeha¹⁰². On i jest došao na svijet baš radi ovoga.¹⁰³ Budući da su ljudi lutali bez ispravnog usmjerenja u pravi život¹⁰⁴, Isus je došao okupiti ljude oko sebe¹⁰⁵. On je došao navijestiti Radosnu vijest spasenja, novi Božji svijet, Kraljevstvo.¹⁰⁶ Došao je pokazati put k Bogu.¹⁰⁷ Isus je nazvan spasiteljem.¹⁰⁸ On je prepoznatljiv kao spasitelj.¹⁰⁹ Bog Otac ga je učinio spasiteljem.¹¹⁰ Nitko drugi osim njega ne može spasiti čovječanstvo i svijet.¹¹¹ Isus je došao na svijet donijeti ljudima spasenje¹¹² bez ikakve pristranosti¹¹³; svima i to darežljivo¹¹⁴.

Spasiteljsko poslanje Isusa Krista je prepoznatljivo i u mnogim naslovima u ko-

jima je on orisan: Isus je jedini spasitelj.¹¹⁵ On je došao objaviti ljudima Boga Oca.¹¹⁶ Gospodin Bog se dao prepoznati u Isusu: "tko vidi Isusa, vidi i Oca"¹¹⁷. Isus je iza-

72 *RM*, str. 357.

73 1 Kor 6,20; 7,23; Gal 3,13; 4,5.

74 Gal 5,1.13.

75 Rim 6,14; 7,1-6; 8,2.

76 Gal 3,13; 4-5.

77 Gal 4,3.8; Kol 2,16.20-22.

78 Iv 8,34-36; Rim 6,17.20-23; Ef 1,7; Kol 1,14; Heb 9,15.

79 Rim 6,21; 8,2; 1 Kor 15,54-57.

80 Iv 8,43; Rim 6,20.

81 Rim 6,19; 8,5-8; Gal 5,16. 19-21; 1 Pt 1,14.

82 Rim 3,24; Gal 3,13; 4,4; 5,1. 13; Iv 8,36.

83 Iv 8,36; 14,2.

84 Gal 5,13.

85 Rim 8,3; Gal 4,4.

86 Rim 8,4; 9-11.

87 Iv 8,31; 14,6. 15.

88 Rim 6,3-8. 17; Gal 3,26-29; 1 Kor 6,11; Kol 2,12.

89 Usp. *La Bibbia. Nuovissima*, str. 1950.

90 Lk 1,68; 2,38.

91 Mt 26-28; 20,28; Mk 10,45; Dj 20,28; Rim 3,24; 4,25. 5,6; 1 Kor 6,20; 7,23; 11,25; Ef 1,7.14; Kol 1,14; Heb 9,12; 1 Pet 1,18; Otk 5,9; 1 Tim 2,6.

92 Gal 1,4; 1 Iv 5,19.

93 Gal 3,13; 4,5.

94 Tit 2,14.

95 Rim 6,17.

96 Rim 8,15-17; Gal 4,6; Tit 2,14; Heb 9,12.15; Otk 5,9.

97 Rim 8,19-23; Ef 1,14; Kol 1,20.

98 Iv 3,16; 10,11, 13,1; 17,23; Rim 5,5-8. 10; 8,32; Ef 1,3-6; 2,4; 5,2.25; Gal 1,4; 2,20; 1 Tim 2,6; Tit 2,14; 1 Iv 3,16; 4,9; Usp. *La Bibbia. Nuovissima*, str. 1968.

99 Mt 9,21; 20,29-33; Mk 3,4; 5,23; 6,56.

100 Mt 8,25; 14,30; Mk 4,38; Lk 8,24.

101 Mk 5,39. 42; Lk 7,12-16; Iv 11,34-44.

102 Lk 7,48; 19,9.

103 Lk 15,6-9. 24. 32. 19,10; Iv 3,17; 12,47.

104 Usp. Mt 9,36. Mk 6,34.

105 Iv 10,3-28; 17,12; 18,9.

106 Mt 4,23; 9,35; Mk 1,14.

107 Mt 7,13; 22,16; Iv 14,4.6.

108 Mt 1,21; Lk 2,11; Dj 4,10; Tit 2,13; 3,6; 2 Pt 1,11; 2,20.

109 Iv 4,42.

110 Dj 5,31; 13,23.

111 Dj 4,10-12; 1 Pt 2,4-7.

112 Iv 3,17; 12,47; Rim 3,24; Ef 5,23; 1 Tim 1,15; 2,5; Tit 2,14; 3,5-7; Heb 5,9; 1 Iv 2,2; 4,10.

113 Iv 3,17; 4,42; Dj 2,40; 13,26. 47; 23,28; Rim 1,16; 9,24-26. 30; 10,20; 1 Tim 2,4.10; 1 Iv 2,2; 4,14.

114 Rim 3,22-26; 5,6-11; Gal 3,5.22; Ef 2,5-10; 3,6; Kol 2,9-14; usp. *La Bibbia. Nuovissima*, str. 1972-1973.

115 Iv 4,42; 8,28.

116 Iv 12,28; 14,7-11; 17,3-6.

117 Iv 14,8-9.

branik Božji.¹¹⁸ On je dar Božji.¹¹⁹ On je pomazanik-mesija.¹²⁰ On je prorok¹²¹, kruh života¹²², svetac Božji¹²³, služitelj¹²⁴. Isus je svjetlost svijeta¹²⁵, svjedok¹²⁶, posrednik¹²⁷. On je onaj kojega su naviještali proroci.¹²⁸ On je onaj za kojega svjedoče svi proroci.¹²⁹ Isus je središte i cilj Pisama.¹³⁰ On je put, istina i život.¹³¹ On je Riječ¹³² stvarateljka¹³³. Riječ je učinkovita. Ona uskrsava mrtve¹³⁴, oživljava duše¹³⁵. Ona čini čovjeka sinom Božjim.¹³⁶ Isus je živa voda.¹³⁷ On daje vodu živu onome tko je pita.¹³⁸ Isus je dar. On dariva sebe samoga da bi otkupio nas ljude.¹³⁹ To se događa tako što on nas oslobađa od grijeha¹⁴⁰ i od zakona¹⁴¹. On je onaj koji je izmirio nas ljude s Bogom.¹⁴² On je onaj koji je nas opravdao.¹⁴³ Bog je uskrisio Isusa Krista od mrtvih.¹⁴⁴ On je prvorođenac od mrtvih.¹⁴⁵ Isus je glava Crkve.¹⁴⁶ On je vrhovni i milosrdni svećenik.¹⁴⁷

Isus svjedoči na događajan, na primijenjen način svoj spasiteljski zahvat u iscjeljenju čovječanstva i svijeta. U njegovu je djelovanju prepoznatljiva Božja snaga. Snaga je usmjerena poništenju zla i svih izraza njegovih posljedica, pa čak i smrti. Spasiteljski je zahvat usmjeren rastu novoga čovječanstva po uzoru na pravoga čovjeka Isusa i stvaranju boljega svijeta. On to ostvaruje u ograničenom opsegu, ali sasvim dostatno prepoznatljivo da je moguć preobražaj. I to preobražaj u sveobuhvatnom opsegu čovječanstva i svijeta.

Isuse, ti ozdravljaš svaku vrstu bolesti i nemoći u narodu.¹⁴⁸ Ljudi dovode k tebi "sve one koje je mučila kakva nevolja, razne bolesnike i patnike, opsjednute, mjesečare i uzete". Ti njih ozdravljaš.¹⁴⁹ Za tobom se kreće veliko mnoštvo naroda.¹⁵⁰ Mnoštvo očekuje od tebe iscjeljenje svih vrsta bolesti i nemoći. Danas boluje veliki dio čovječanstva. Svi ljudi boluju od veoma različitih bolesti i nemoći. Oni ipak nisu od svih zaboravljeni. Netko njih sve gleda i poznaje ih po imenu. Isuse, ti si taj. Ti si njima tajanstveno prisutan na iscjeljenje. Uza te su mnogi samilosni Samaritanci. Oni s tobom idu sa srcem punim ljubavi.

Isuse, tebi iznenada pristupa jedan gubavac. On pada preda te ničice i kaže ti:

"Gospodine, ako hoćeš, možeš me ozdraviti." Ti pružaš svoju ruku. Dotičeš ga se. Odgovaraš mu: "Hoću, ozdravi!" I odmah bijaše izliječenja njegova guba".¹⁵¹ Ako boluješ od neke "gube", jesi li spreman slično učiniti? Jesi li spreman to učiniti za zdravlje bolesnih ljudi?

Isuse, u Kafarnaumu tebi pristupa čovjek i moli te s veoma velikom vjerom: "Gospodine, sluga moj leži uzet u kući i silno se muči." Ti mu kažeš: "Doći ću, izliječit ću ga." "I njegov sluga ozdravi u isti čas."¹⁵² Kad bih ja bio spreman moliti s velikom vjerom za ozdravljenje nekoga tko je bolestan!

Isuse, ti ulaziš u Petrovu kuću. Uzimaš ruku bolesne žene da je ozdraviš. I odmah bolest iz nje iščeznu.¹⁵³ I ja mogu biti spreman doći u kuću, u bolnicu. Mogu veoma brižno pozdraviti bolesnika. Mogu mu

118 Lk 9,35; 23,35; Iv 1,34.

119 Iv 3,16; 4,3.

120 Mt 16,14; Lk 2,26.

121 Iv 6,14; 7,40.

122 Iv 6,35.

123 Mk 1,24.

124 Mt 20,28.

125 Iv 8,12.

126 Iv 3,11.32; 6,63; 18,37.

127 Iv 16,26.

128 Mt 24,25. 27. 44.

129 Dj 10,43.

130 Iv 1,45; 2,22; 5,39. 46; 12,16; 19,28; 20,9.

131 Iv 1,18; 4,23; 14,6; 17,3.

132 Iv 1,1-14.

133 Iv 1,1.

134 Iv 5,28; 11,43.

135 Iv 5,24; 6,63; 8,51.

136 Iv 1,12; 10,35.

137 Iv 4,10.

138 Iv 7,38.

139 Rim 5,6-8; Tit 2,14; Gal 2,20; 1Tim 2,6.

140 1Pt 3,18; Heb 9,26-28.

141 2Kor 5,21; Gal 3,13; 1,4-5.

142 2Kor 5,18; Rim 6,12-21; Heb 2,17.

143 Rim 10,4.

144 1Pt 1,21; Rim 8,11; Fil 2,8-11.

145 Rim 8,29; Heb 2,11-18; 1,2-3; Kol 1,15-20.

146 1Kor 11,13; Ef 2,20-21; 1,23.

147 Heb 4,14-16; usp. *La Bibbia. Nuovissima*, str. 1941-1942.

148 Mt 4,23.

149 Mt 4,24.

150 Mt 4,25.

151 Mt 8,2-3.

152 Mt 8,5-13.

153 Mt 8,14-15.

zaželjeti ozdravljenje. Mogu ga ohrabriti samilosnom, molitvenom riječju.

Isuse, u jednom kraju k tebi dolaze u susret dva opsjednuta čovjeka. Ti njih oslobađaš od zlih duhova.¹⁵⁴ I danas različiti zli duhovi opsjedaju mnoge ljude. Svima je nji-ma potrebno oslobođenje. Isuse, dobra Božja snaga u tebi djeluje za iscjeljenje njihova zla.

Isuse, tebi dolazi jedan čovjek i kaže ti: "Umrta mi je kći. Dođi i stavi ruku na nju pa će oživjeti!" Ti ustaješ i ideš za njim. Ulaziš u kuću. Uzimaš djevojku za ruku i djevojka ustade.¹⁵⁵ I ja mogu biti osposobljen svojski se brinuti za promaknuće zdravlja i života slabih i bolesnih.

Isuse, jedna se bolesna žena dotakla skuta tvojih haljina. Učinila je to jakom vjerom. Ti si ohrabrio njezinu vjeru. Ona je odmah ozdravila.¹⁵⁶ Tebi se vjerom približiti. I biti uvjeren da će biti ono što te molim. To je dar tvoje svemogućnosti.

Isuse, za tobom su išla dva slijepca. Oni su vikali i govorili: "Smiluj nam se, sine Davidov!" Pristupe tebi. Ti im reče: "Vjerujete li da to mogu učiniti?" Oni odgovoriše: "Da, Gospodine." Ti si se dotaknuo njihovih očiju i kazao si im: "Neka vam bude prema vašoj riječi!" "I otvoriše im se oči".¹⁵⁷ Isuse, ti znadeš koliko je slijepaca u našem svijetu: tjelesnih, duhovnih; onih što ne uspijevaju vidjeti pravi put u život; onih što ne vide razabrati istinu. Ti pališ u njihovim srcima i pametima svjetlo. I svi slijepi mogu ozdraviti od svake sljepoće.

Isuse, k tebi dovode čovjeka nijema i opsjednuta. Ti izgoniš iz njega zloga duha. Nijemi progovara. Narod stoji zadivljen silnim čudom. Isuse, ti znadeš koliko je danas onih koji nemaju dara govora. Ti znadeš koliko je onih čiji je glas ušutkan nečijom silom. Ti znadeš koliko je ljudi nijemih govoriti istinu. Znadeš koliko ljudi zlorabi dar govora. Čuješ i vidiš što sve ljudi govore i pišu. Poznati su ti svi izražajni oblici sredstava društvenog priopćivanja. Ti nas možeš ozdraviti od svake bolesti govora. Možeš iscijeliti čovječanstvo od svakoga bolesna govora. Ti možeš poučiti čovječanstvo govoriti novim jezikom međuljudskih odnosa. Jer ti si izvršni učitelj.

Isuse, u sinagogi je bio čovjek s usah-lom rukom. Ti si rekao tome čovjeku: "Ispruži ruku!" On je ispruži i postade mu zdrava.¹⁵⁸ Isuse, ti vidiš kakva su sve zla zakočila ili otuđila dijelove ljudskih tijela. Pruži nad njih svoju svemoguću ruku. Iscijeli ih.

Isuse, ljudi donose k tebi sve bolesnike iz okoline Genezareta. Oni te mole da im dopustiš samo se dotaknuti skuta tvoje haljine. Ozdraviše svi oni koji su te dotaknuli.¹⁵⁹ Hvala za tolike prepoznatljive znakove Božje snage. Hvala što pokrećeš povjerenje ljudi u tu snagu.

Isuse, ti čudesno nahranjuješ umnoženom hranom jedanput pet tisuća, drugi put četiri tisuće ljudi. Ti se sažalijevaš nad gladnima: "Žao mi je naroda /.../, nemaju što jesti. Ne mogu ih gladne otpustiti, da ne bi klonuli na putu." Od samo pet, sedam kruhova i malo ribica tvoja Božja snaga umnaža golemu količinu hrane. Darežljivo nudiš gladnima. Oni jedu i site se. I još ostaje na pretek.¹⁶⁰ Isuse, tebe je Božja darežljivost poslala ljudima. Ti svjedočiš tu darežljivost svemogućnošću. Da ljudi ne umru od gladi. Da ljudi imaju život u izobilju. Tvoja darežljivost nadahnjuje moćne ljude pravedno raspodjeljivati materijalna i druga dobra ovoga svijeta. I ispravno se njima služiti.

Isuse, tebi donose ljudi s velikom vjerom uzetoga čovjeka. Ti kažeš uzetome: "Ohrabri se, sinko! Oprošteni su ti grijesi!" "Ustani /.../ i hajde kući." On ustade i ode svojoj kući. Znajte, Isus ima vlast na zemlji opraštati grijeha. On ima vlast kazati bolesnome: Ustani i idi svojoj kući.¹⁶¹ Umnoži nam vjeru u oprostjenje grijeha!

Isuse, ti zapovijedaš vjetrovima i moru. Krotiš ih. Privodiš ih u duboku tišinu. Tebi se pokorava nemir i vjetrova i mora.¹⁶² Tako

154 Mt 8,28-34.

155 Mt 9,18-19. 23-26.

156 Mt 9,20-22.

157 Mt 9,27-30.

158 Mt 11,9-14.

159 Mt 14,34-36.

160 Mt 14,13-21; 32-39.

161 Mt 9,1-8.

162 Mt 8,23-27.

svjedočiš svoju snagu nad opasnim silama prirode. I činiš svijet boljim.

Isuse, ti svojim čudesnim znakovima svjedočiš prisutnost Božje snage u ovome svijetu. Tako ti probuđuješ nadu u sveobuhvatno spašenu budućnost čovječanstva i svijeta. Malim iskrama što zrače veliku Božju snagu ti pališ svjetiljke pred očima čovječanstva. I ono vidi ići novim putem u novi život. Jer ti si poslan biti svjetlost za prosvjetljenje čovječanstva.¹⁶³

Isus usmjerava hod ljudi prema boljemu svijetu. Jer on i jest "radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa" u ovaj svijet.¹⁶⁴ On je prvi od ljudi koji ulaze u taj Božji svijet. On ne želi biti usamljeni čovjek u tom novom svijetu. Isus privlači k sebi sve ljude.¹⁶⁵ "Idem pripremiti vam mjesto, vratit ću se uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. Tamo kamo ja idem već znate put."¹⁶⁶ "Ja /Isus/ sam put." "Nitko ne dolazi k Ocu osim po meni" /po Isusu/.¹⁶⁷

Crkva u "Predslovlju uzašašća Gospodnjega" svjedoči: "Gospodin Isus /.../ pobjednik nad grijehom i smrću uzašao je /.../

na nebesa /.../ On, posrednik Boga i ljudi /.../ nije nas napustio, nego nam je dao nadu da ćemo /.../ biti s njime u istoj slavi gdje je on."¹⁶⁸

Bog Otac je povjerio svome Sinu Isusu protiviti se svakom zlu. Oспорavanje zla je na sveobuhvatnoj razini. Treba se ostvariti sveobuhvatna pobjeda nad svakim zlom. Završna se pobjeda ima dogoditi nad smrću. Pobjedničko djelovanje obuhvaća cjelokupnu stvorenu stvarnost svijeta i čovječanstva. Slavodobitna sveobuhvatna pobjeda nad svim zlim silama ovjenčava se Isusovim sinovskim stavom prema Bogu Ocu: "Kad /Isusu/ bude sve podloženo, tada će se i sâm Sin podložiti onome /Bogu/ koji je njemu sve podložio, da bude Bog sve u svemu."¹⁶⁹

163 Lk 2,32.

164 RM, str. 337.

165 Iv 12,32.

166 Iv 14,2-4.

167 Iv 14,6.

168 RM, str. 359.

169 1Kor 15,28.